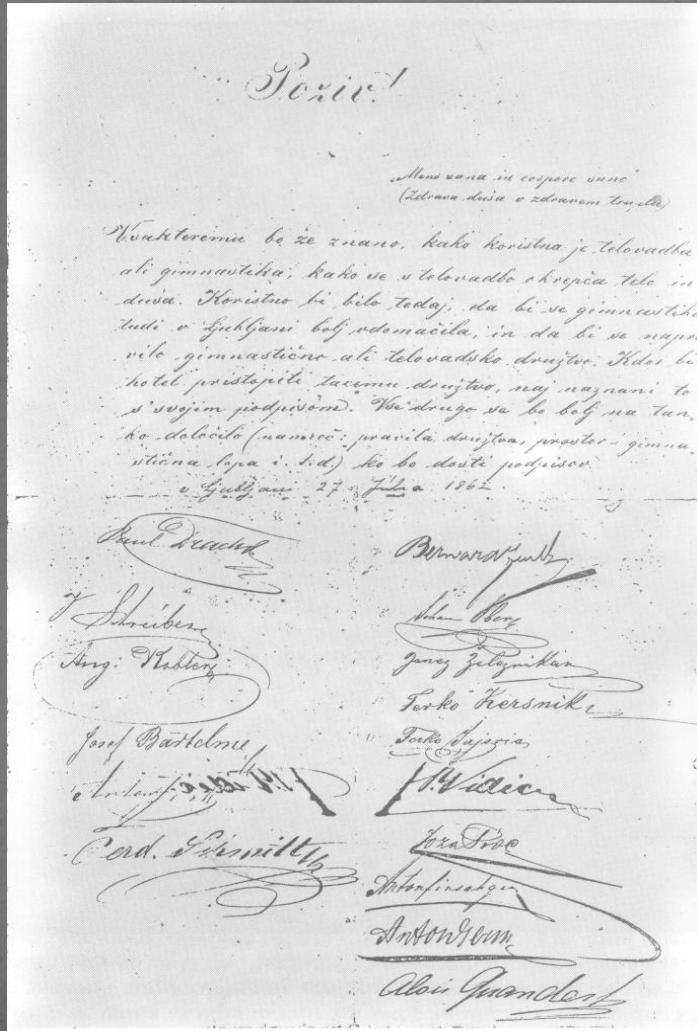

Gimnastika i južnoslovenski narodi (zapadna grupa)

Poziv

U zdravom tijelu zdrav duh.
'Mens sana in copore sano'

Svakom je poznato kako je korisna tjelesna vježba ili gimnastika, kako tjelesna vježba jača tijelo i dušu.

Korisno bi bilo, da se gimnastika u Ljubljani bolje udomači i da bi se napravilo gimnastičko ili tjelovježbeno društvo.

Svatko tko bi želio da se pridruži takvom društvu treba se potpisati.

U organizaciji službenog početka
gimnastičkih vježbi samtra se 1863, kada je
70 stanovnika Ljubljane, pod vodstvom dr.
Frana Žerovca osnovala udruženje Južni
Sokol. **Južni Sokol je ustanovljen na
javnom pozivu 27.7.1862. godine.**

**Na javnom zboru 1.10.1863. su zato
izabrali dr. Etbina Henrika Costo za prvog
načelnika**, i društvo je počelo sa radom.

Osnovni ciljevi su bili zdravlje, tjelesna
vježba i druženje i potom razvoj patriotizma
(domoljublja). **Prvi učitelj je Štefan Mandič.**

GIMNASTIŠKO DRUŠTVO
JUŽNI SOKOL
LJUBLJANI

oznauja, da je bil S. T. gospod

J. V. & Šmil. Dr. E. H. Costa

dne 14. oktobra 1863 sprejet za njegovega družabnika.

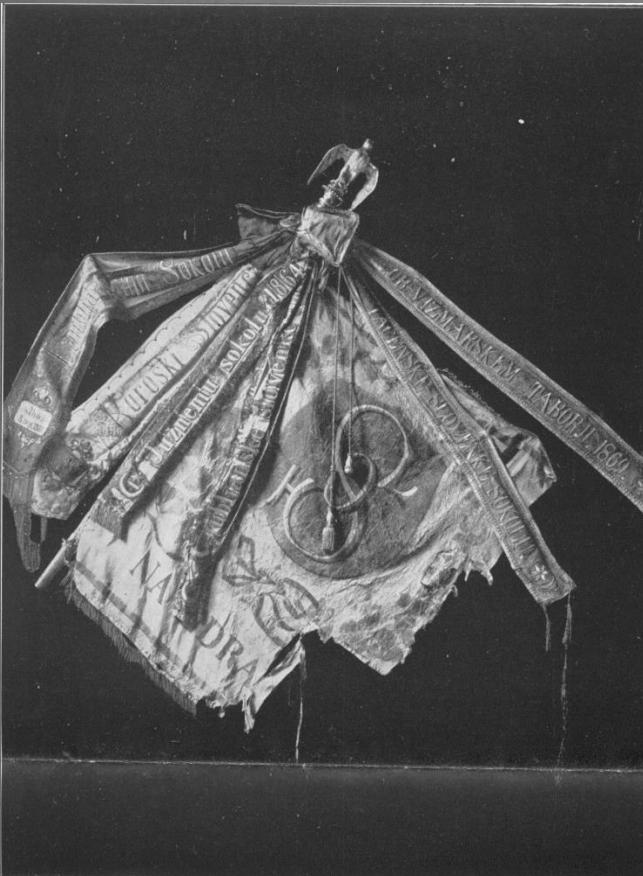
V Ljubljani dne 20. julija 1867.

Odbor južnega Sokola

G. Hamrda

Prema kronologiji velikih gimnastičkih natjecanja dr. Costa 1864. piše prvu knjigu slovenskog sa nekoliko riječi o tjelesnom vježbanju.

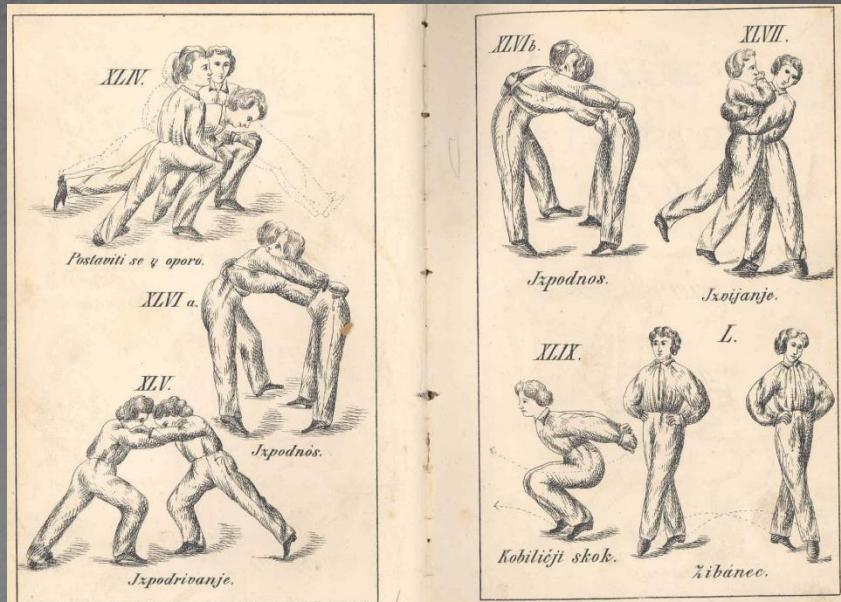
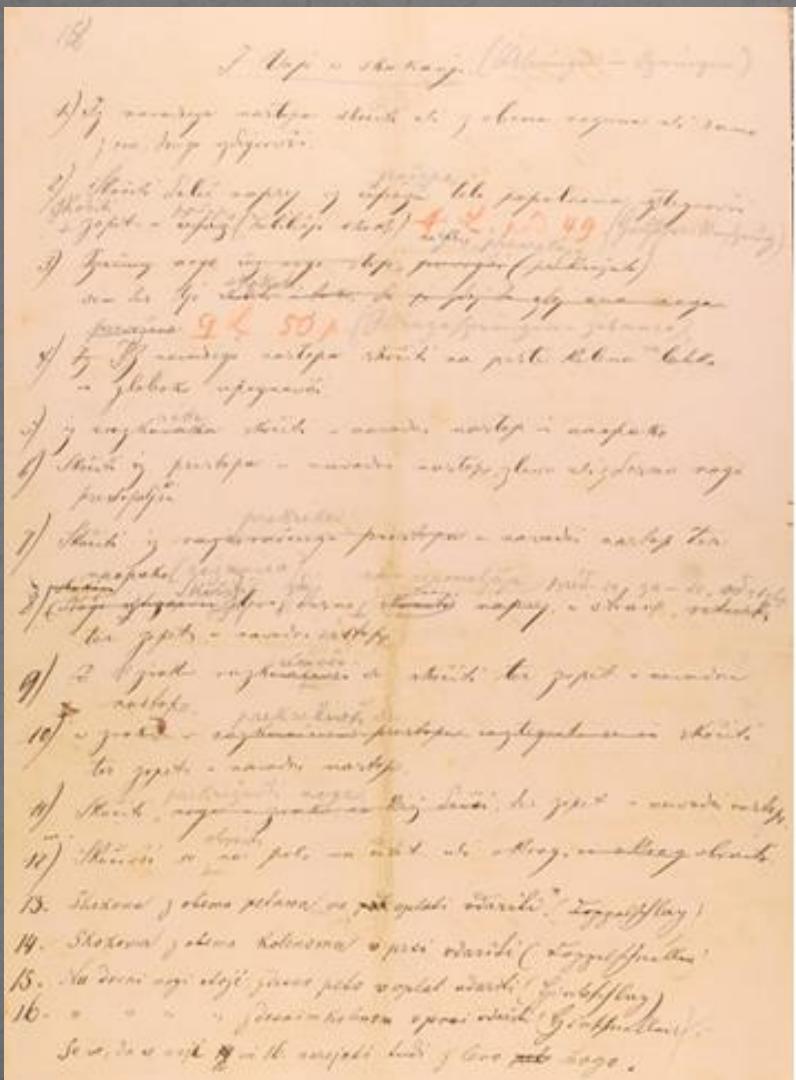

Prapor Južnoga Sokola

Najstarija sačuvana fotografija članstva 1865.

Južni Sokol 1867. izdaje knjižicu „Nauka o tjelesnoj vježbi - koautor Fran Levstik (Coloretto, Tomšič)

22

5) Togonógo tekoč obračaje se poskákovati (*Steifdrehlaufhüpfen*).

6) Tekoč poskakovati, koleni upogibajo.

7) V propinj (kolop) poskakovati (*Galopp hüpfen*): tekoč tako skakati, da se vedno ista noga postavlja pred drugo.

J. Vaje v skakanji (Uebungen im Springen).

1) Iz navadnega nastopa skočiti ali z obema nogama ali samo z eno, drugo vzdignivši.

2) Telo popolnem stegnivti iz počepa daleč naprej skočiti i potem zopet nazaj v počep. (Kobiliciji skok, *Heuschreckensprung*). [Podoba XLIX.]

3) Nogi premetjaje sem ter tjo skakati. (Zibaneo, *Wiesgespringen*). [Podoba L.]

4) Iz navadnega nastopa skočiti na prste, na lúliko a globoko upognivši koléni.

5) Iz razkréke skočiti v navadni nastop ter naopako.

6) Iz prestopa skočiti v navadni nastop, z levo ali z desno nogo prestopivši.

7) Iz prekréke skočiti v navadni nastop ter naopako. (Rézéspacke.)

8) Zdaj levo zdaj desno nogo izpomajljo skočiti: predse, za-se, od sebe i potem zopet v navadni nastop.

9) Od tál razkrévši se skočiti i vrniti se v navadni nastop.

10) Od tál prekrévši se skočiti i vrniti se v navadni nastop.

11) Nogi prekrizavši skočiti i vrniti se v navadni nastop.

12) V skoku se obrniti na pol, na četrtr ali okrog.

13) V skoku z obema petama udariti na platnici (*Doppehschlag*).

14) V skoku z obema kolénoma udariti v prsi (*Doppel-schnellen*).

15) Na desni nogi stojé z desno nogo udariti v platnici. (*Hinkschlag*).

16) Na desni nogi stojé z desnim kolénom udariti v prsi (*Hinkschellen*).
Obé zadnji vaji tudi z levo nogo.

23

1868-1893 ulazak u društvene djelatnosti, Jan Vesely 1871 pokušava po uzoru na Sokol iz Praga organizirati djelovanja, ali ostaje prekratko razdoblje za njegove ideje da bile sačuvane.

II 152102 II 152102

Štev. 1. R. 3424/ 1451 V Ljubljani, dne 13. avgusta. 1871.

Izbaja dvakrat na mesec in sicer 13. in 28. Velja na mesec 18 soldev.

Južni Sokol
telovadsko-vojaški list.

Vredništvo in administracija Št. Petersko predmetnje štev. 140.

Lastnik Ivan Z. Vesely. — Vrednik A. Kremžar.

Naš program.

Sedanja doba je čas splošne vojaške službe, čas občine brambe, zato je treba, da bi vsak občan, vsak Slovenec, seznanil se s tem, kar je potreben brambovskemu stannu, a kako je to mogoče doseči.

V tem listu hočemo priobčevati ne le telovadne in zahavne sestavke, temveč bodoemo tudi skušali občanstvo vzbudit k studiju vestranskih vojaških ved ter jim polajšati to težavo delo.

Imajoči pred očmi važni pomen našega krasnega, plemenitega cilja, odrekli smo se radovljivo vsem političnim razpravam.

V tem listu ne bomo nikdar podavali političnih pretresovanj, temveč vedno le zanimive reči spadajoče v društveno in šolsko telovadstvo, vojništvo, zlasti pa zgodovino Slovenec, kakor tudi članke o taklik in strategiji. — Dajte hočemo pisati o gašenju ter objavljati takove sestavke, ki se tičajo ustanovitve sokolskih, streličnih in gasilskih društev.

Razun tega bodovali občinstvu vedno sporočila vsakorinjih društev in zahavne feuillette.

Naše delo bodo gotovo težavno, treba bo napenjati vse moči, ali nadamo se, da ne bude zastonj.

Vede se na Slovenskem vesiranško tako pridno gojé, da bi bilo jako žalostno, ko bi se ravno to pojoči zanemarjalo, od katerega zavisi zmaga zoper sovražnika in ohranitev domovine.

Ta veda ne more v sedanjih dobih pri nobenem narodu dovolj gojiti, pri narodu, ki se hoče zavedati in živeti.

Kdor ne čuti v sebi poklicka, biti hrabri boritelj, kdor je obabel in mu nij mar slave svojih predgov ter bolj ljubi prazne manjše in razkošje, nego imenito delo, ta naj se raji ne dotiče tega lista!

Pravi junak a pravi mož ga ne boda čital brez koristi, temveč bode zajemal iz njega mnogo nade in mnogo prijetne zahave. Sila je moč; ali sila uživljena s pravimi vedenji je zmaga, je bodočnost. Nu, vzbudimo se staro silo najpotrenejše vseh ved, a nekdanja srča pricveté našej mili domovini.

Učimo se od Francije!

V-y. Dolgo pred osodopolnim letom 1870. ozivali so se v Franciji glasi znalec, ki so dokazovali, da stalna armada sama v veliki evropski vojski ne zadostuje.

Za stalno armado mora kot rezerva in prava delžina brambla celi narod stati v orooji, kajti samo armada, ki imá takovo temeljito podlago v zalogi, je dan danas nepremagljiva!

Tehtna resnica teh besedi nepotrebno posebno bistrega razuma, vsakako pa „čiste“ vesti, da bi se prav razumela. Razuma nij manjkalo tudi Napoleonu III., prej mo je manjkalo, zlasti pa njegovim kreaturam, „čiste“ vesti.

Vlada Napoleonsova se je bojila oboroženega francoskega naroda, nego osodepolne vojske, a zato je moralna žalostna in sramotno poginiti. Fabrikacija in kup-

cija z orožjem bili ste kolikor mogoče omejeni, ker ste bili sloraj popolnoma v rokah vlade. Boli so se zelo, pa v dejstvu vendar nij bilo toliko orožja, da bi bilo nevarno, ko bi se kedaj nezadovoljni narod vzdignil.

Kakov nasledje je imelo to?

V začetku vojske 1870. leta bilo je komaj toliko gotovih chassepotov, da so ž njimi obronili rezerviste. Vz je bila vlad Napoleonova primorana, dati izgotoviti chassepote v Angliji, v svobodni Angliji, kjer se vse porabil, z vsem kupujejo brez zaprake.

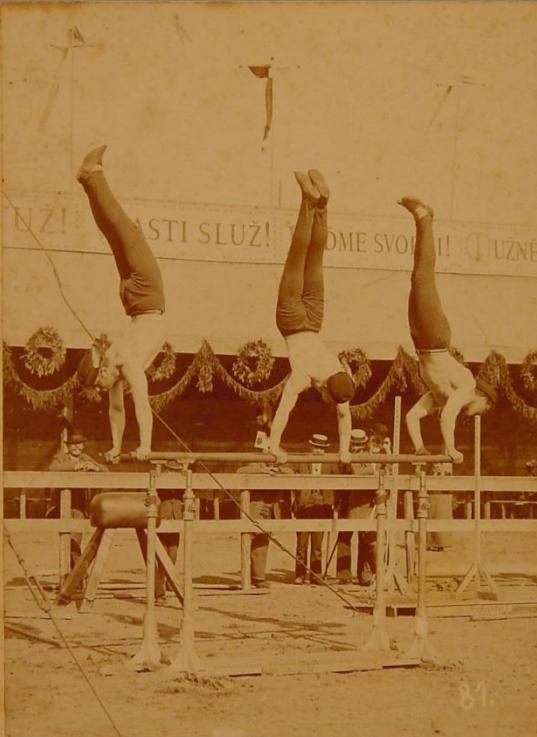
Francija je plačala v poslednji vojski nad eno milijardo na ptite za orooje in streliivo, katere denarje bi bila lehko obrnila za domačo obrtnijo, da ne bi bila njenja vlača stralopeta in ničema.

Tekoj v začetku vojske leta 1870. se je pokazalo, da je bilo 50 milijonov nabojev za chassepote v zarnih

Preporod Sokolstva 1894. - nastup dr. Viktor Murnika

Murnik sa roditeljima
i braćom

1895 Kandare, Benčan, Murnik u Pragu

Dr. Murnik je 1896 ustanovio i prvo stručno tijelo kod naših naroda, naziva, "pripravnici, pomagači i voditelji" i počeo sa prvim obrazovanjem trenera.

*Paslovnik
vaditeljskega zobra
telovadnega društva
„Sokol“*

Ljubljana

1. Ozbor:

Členi vaditeljskega zobra so načelnik, vaditelji in pomagatelji zborovi. Zborovi členi morajo biti izvršilnični društveni členi.

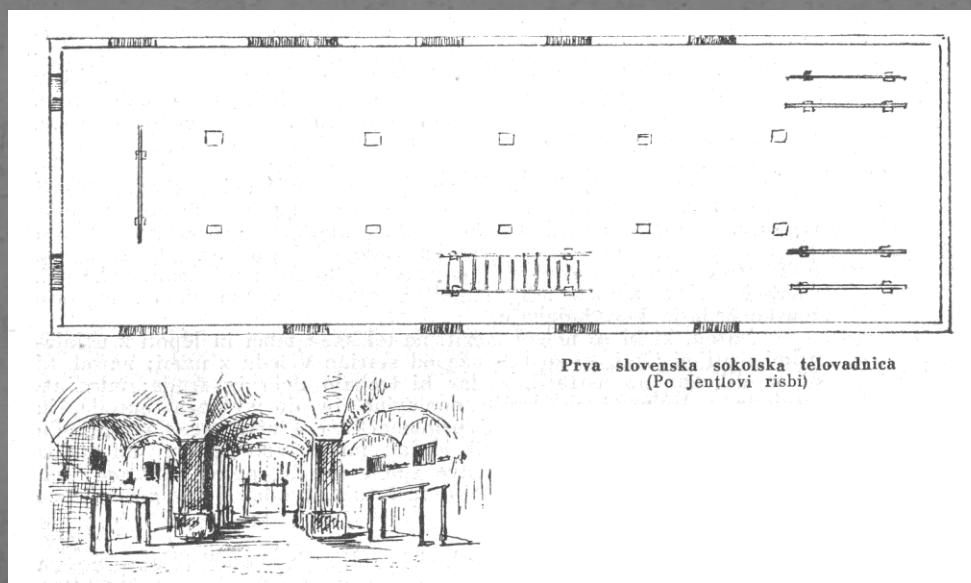
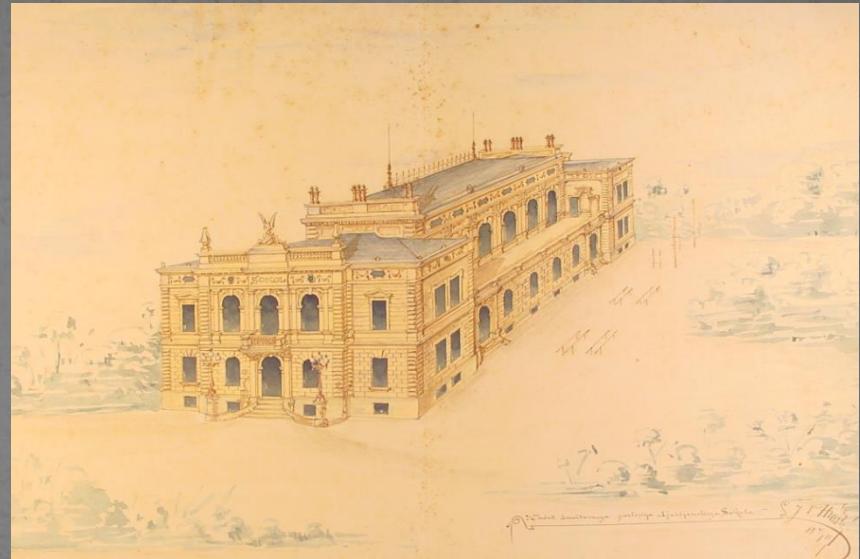
Naloga tega zobra je tehnično vodstvo društva, poprave, dodatki in posmene učnega ustava. Zbor voli pripravnike, imenek teh pomagateljev in imenek pomagateljev vaditeljev. Volitev vaditeljev se predlaga odboru v potrditev. Zbor ima tudi pomagatelje in vaditelje učiciti iz svoje sredine. Številčitev vaditeljev velja je le, ko jo potrdi odbor.

2. Načelnik, načelnikovem
namenitniku in njegovem za-
stopniku:

Načelnik, katerega na predlog vaditeljskega zobra voli obirati, je vodja in predsednik vaditeljskega zobra. Načelnik je vrhni nadzornik ponaka in telovadbe, vodi in pari na red pri javnih nastopih, ovrača telovadce v posamezne vrste, katere prideljuje vaditeljem, pari, da je izvršuje

Smrtnik, Petrik, Murnik, Škof i Vernik.

Južni Sokol 1896 se seli u prostore Narodnog doma

Prva slovenska sokolska telovadnica
(Po Jentlovi risbi)

1898 dr. Murnik ustanovio ženski voditeljski zbor, prepustio vođenje vježbe ženama, od tada na dalje žene redovno i sistematicno vježbaju. Prva voditeljica je bila **Franja Tavčar** (desno od Murnika).

1905 ustanovljen Slovenski sokolski savez,
prvi stručni savez na području tjelesnog odgoja.

Incijator dr. Viktor Murnik.

N Ljubljani, 17. septembra 1905.

Tavilo
na

ustanovni občni zbor Slovenske sokolske zwere, ki se vrši v Ljubljani
dne 1. oktobra t.l. ob 10.00 dopoldom v gostilniških prostorih "Narod-
nega doma".

Dnevni red:

1. Nagovor staroste ljubljanskega Sokola
2. Volitve predsednika t.j. staroste, prvega in drugega podstaroste, na-
čelnika, tajnika blagajnika, zapisnikarja in treh namestnikov.*)
3. Volitve 3 pregledovalcev računov.
4. Dolocitev letnega prispevka.
5. Ilucajnosti.

K oblini vadelebi vabi

Odbor ljubljanskega Sokola.

N primerni, da prvi občni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši z istim dnev-
nim redom eno vedno večji drugi občni zbor, ki sklepa veljavno brez
ovira na število navzočih zastopnikov (čen 11, zadnji odstavek pravil).

*) Pridopravki občnemu zboru z zakupljeno pravico imajo vsi člani zveznih
drustev glasovalno in volitvo pravico pa imajo samo izvoljeni za-
stupniki drustev.

želeti je, da se delegati vseleže občnega zbora v kroju.

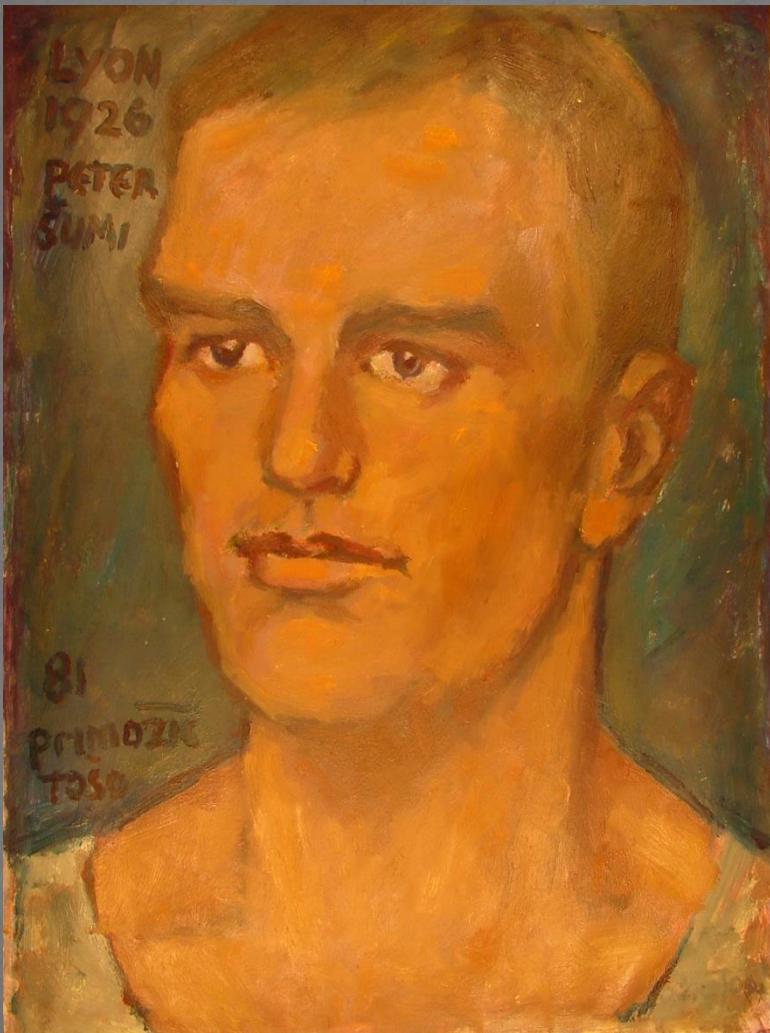
1907 dr. Murnik prvi odvodi slovenske takmičare na međunarodno takmičenje u Prag (SP), Slovenski sokol se učlanio u Evropsku gimnastički savez.

Slovensku ekipu su sačinjavali Karel Fuks,
Fran Perdan, Vinko Pristov, Viktor Murnik (vođa),
Anton Thaler, Vinko Rabič i Stane Vidmar.

1909 Karel Fuks osvojio na SP treće mjesto za Slovenijo na vratilu

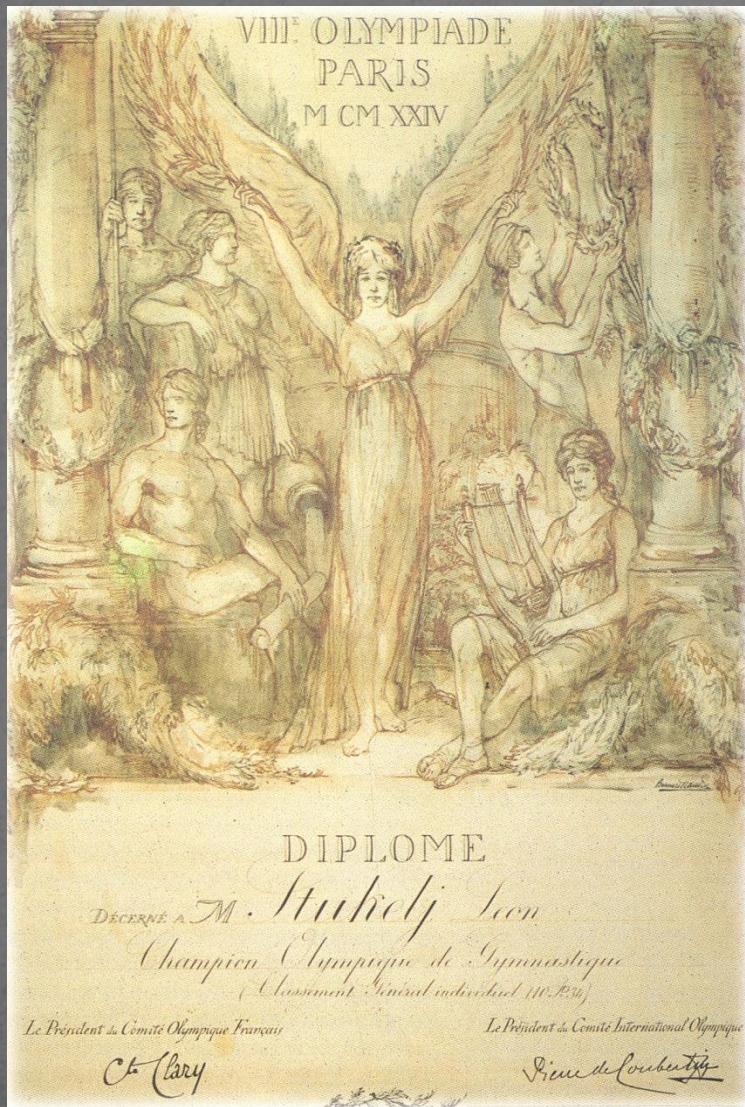
1922 Radi iznimnih aktivnosti slovenskog i jugoslovenskog Sokola
(prije svega aktivnosti dr. Viktorja Murnika) FIG dodjelio SP
Ljubljani, Peter Šumi osvojio zlatnu medalju u višeboju.

U ekipi Jugoslavije na SP 1922 u Ljubljani (JUG) 2. mjesto –dr. Viktor Murnik, Lado Simončič, Stane Derganc, Stane Vidmar, Slavko Hlastan, Peter Šumi, Leon Štukelj, Janez Porenta (rezerva) i Miha Osvald

Nakon 4 godine poslije u Lyonu, su ponovili uspjeh u povijesti FIG-e dva puta zaredom osvojilio naslov u gimnastici.

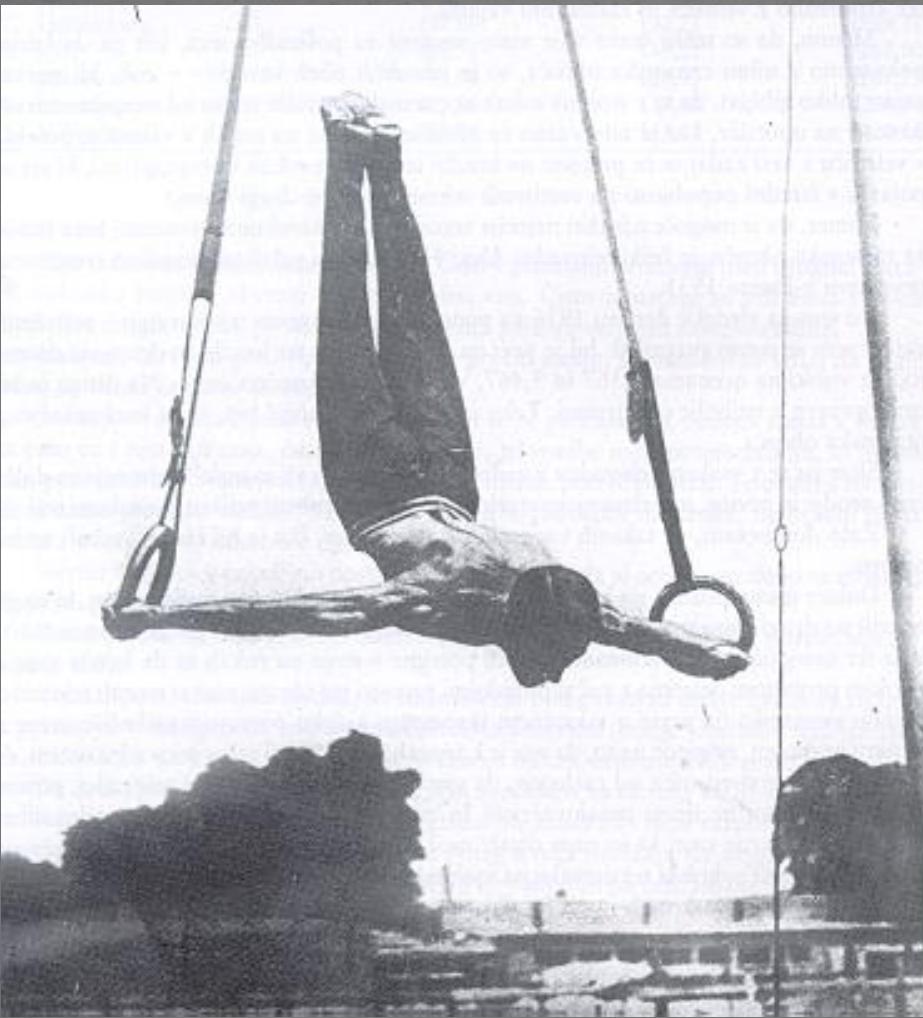
1924 Pod vodstvom dr. Viktorja Murnika na OI u Parizu, Leon Štukelj osvojio zlatnu medalju u višeboju i na vratilu.

Leon Štukelj

OL: 3 zlato, 1 srebro, 2 bronce
SP: 5 zlato, 3 srebro, 3 bronce

Leon Štukelj
Slovenia

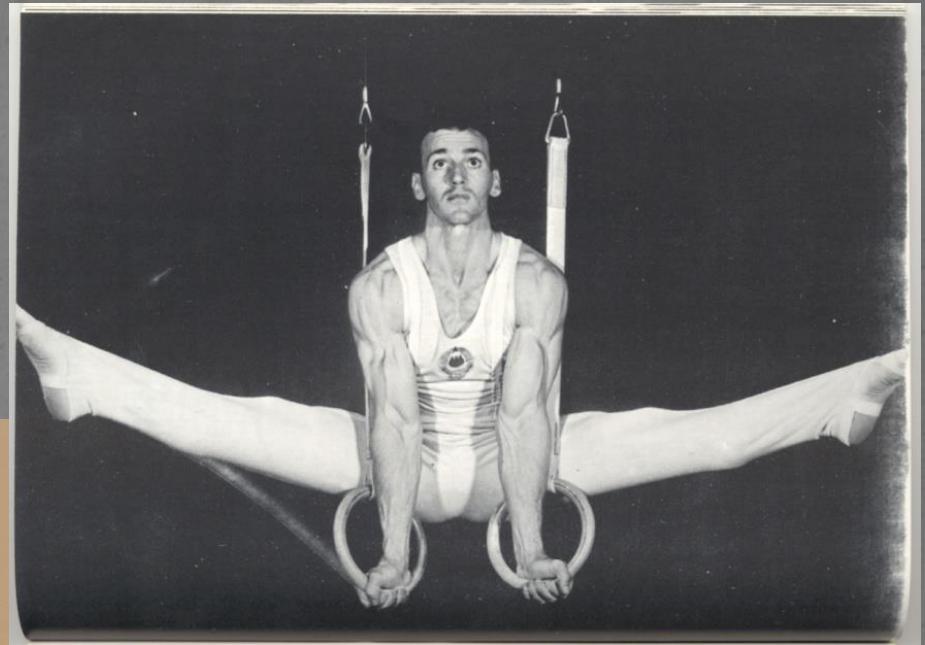
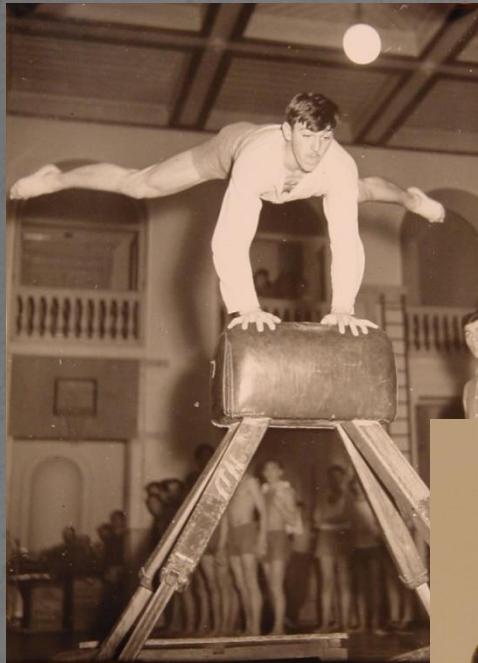

1997, Međunarodna gimnastička kuća slavnih

Leon Štukelj

1960 EP Miroslav Cerar osvojio zlatnu medalju u višeboju, krugovima i vratilu.

1962 ustanovljen Gimnastički savez Slovenije
1963 100 godina organiziranog tjelovježbe

1966 Ritmična gimnastika ima prvo republičko prvenstvo, najviše zasložna profesorica **Jelica Vazzaz**, glavna osoba za skokove na maloj trampolini i vježbama starijih osoba sa djecom.

Tehničko Škalčko vodi Jelica Vazzaz (lev), Njenim navodilom superbabice pridno sledijo (v sredini). Tudi najstarejša Skokica, 86-letna Vera Ferenček (desno), ni izjemna. (Foto: Luka Čuhaj)

Vsak četrtek se v telovadnici OŠ Prežihov Voranc zbere skupina starejših žensk *Dneviščo 31.3.99*

Skokice ali superbabice

Vadijo pod vodstvom profesorice Jelice Vazzaz in najstarejša ima že 86 let

Da leta niso vacna, oziroma da jim niso odveč, dokarjajo starejše ženske, ki se vsak četrtek ob 18. uri zbereta v telovadnici OŠ Prežihov Voranc v Ljubljani na organizirani vadbi. Vodi jih profesorica Jelica Vazzaz. Nič neuvadnega, bi rekli, saj je aerobika pri njej in v svetu že uskladila reč: *Am-pam-pam!*

Jelica daje ritem

«Vadba mi omogoča gibanje, morda edinstveno pri nas. V njeni skupini so vse ženske, stare čez šestdeset, sedemdeset in osem let. Vsi imajo različne telesne sposobnosti, kar je dobro. Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice, so tako skoraj poslednji predstavniki. Nekateri med njimi imajo že, verjeti ali ne, 86-letno Vera Ferenček, sivovala, suhljata, vendar še vedno vredna, radostna in veselja. Nekateri pa imajo samo neškik, ki je prisotna skoraj na vsaki urti telovadbe.»

Med njimi je tudi neka zmajnička napovedovalka Jana Čede, tudi Mača Bergant, Žena Evgenija in mati Igorja Berganta, zato je v skupini vseh žensk Skokic, ki tudi znana oblikovalka, arhitektka Romana Lenšnik, ki je delala

za podzemno načrtovanje.

«Vadba je za te, ker se vedno podnajdejo na Oddelek za lično oblačenje in ALU ter se sama ukvarjajo z oblačenjem,» kaže Jelica Vazzaz.

Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice,

morda edinstveno pri nas. V njeni skupini so vse ženske, stare čez šestdeset, sedemdeset in osm let. Vsi imajo različne telesne sposobnosti, kar je dobro. Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice, so tako skoraj poslednji predstavniki. Nekateri med njimi imajo že, verjeti ali ne, 86-letno Vera Ferenček, sivovala, suhljata, vendar še vedno vredna, radostna in veselja. Nekateri pa imajo samo neškik, ki je prisotna skoraj na vsaki urti telovadbe.»

«Vadba mi omogoča gibanje, morda edinstveno pri nas. V njeni skupini so vse ženske, stare čez šestdeset, sedemdeset in osm let. Vsi imajo različne telesne sposobnosti, kar je dobro. Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice, so tako skoraj poslednji predstavniki. Nekateri med njimi imajo že, verjeti ali ne, 86-letno Vera Ferenček, sivovala, suhljata, vendar še vedno vredna, radostna in veselja. Nekateri pa imajo samo neškik, ki je prisotna skoraj na vsaki urti telovadbe.»

«Vadba mi omogoča gibanje, morda edinstveno pri nas. V njeni skupini so vse ženske, stare čez šestdeset, sedemdeset in osm let. Vsi imajo različne telesne sposobnosti, kar je dobro. Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice, so tako skoraj poslednji predstavniki. Nekateri med njimi imajo že, verjeti ali ne, 86-letno Vera Ferenček, sivovala, suhljata, vendar še vedno vredna, radostna in veselja. Nekateri pa imajo samo neškik, ki je prisotna skoraj na vsaki urti telovadbe.»

«Vadba mi omogoča gibanje, morda edinstveno pri nas. V njeni skupini so vse ženske, stare čez šestdeset, sedemdeset in osm let. Vsi imajo različne telesne sposobnosti, kar je dobro. Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice, so tako skoraj poslednji predstavniki. Nekateri med njimi imajo že, verjeti ali ne, 86-letno Vera Ferenček, sivovala, suhljata, vendar še vedno vredna, radostna in veselja. Nekateri pa imajo samo neškik, ki je prisotna skoraj na vsaki urti telovadbe.»

«Vadba mi omogoča gibanje, morda edinstveno pri nas. V njeni skupini so vse ženske, stare čez šestdeset, sedemdeset in osm let. Vsi imajo različne telesne sposobnosti, kar je dobro. Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice, so tako skoraj poslednji predstavniki. Nekateri med njimi imajo že, verjeti ali ne, 86-letno Vera Ferenček, sivovala, suhljata, vendar še vedno vredna, radostna in veselja. Nekateri pa imajo samo neškik, ki je prisotna skoraj na vsaki urti telovadbe.»

«Vadba mi omogoča gibanje, morda edinstveno pri nas. V njeni skupini so vse ženske, stare čez šestdeset, sedemdeset in osm let. Vsi imajo različne telesne sposobnosti, kar je dobro. Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice, so tako skoraj poslednji predstavniki. Nekateri med njimi imajo že, verjeti ali ne, 86-letno Vera Ferenček, sivovala, suhljata, vendar še vedno vredna, radostna in veselja. Nekateri pa imajo samo neškik, ki je prisotna skoraj na vsaki urti telovadbe.»

«Vadba mi omogoča gibanje, morda edinstveno pri nas. V njeni skupini so vse ženske, stare čez šestdeset, sedemdeset in osm let. Vsi imajo različne telesne sposobnosti, kar je dobro. Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice, so tako skoraj poslednji predstavniki. Nekateri med njimi imajo že, verjeti ali ne, 86-letno Vera Ferenček, sivovala, suhljata, vendar še vedno vredna, radostna in veselja. Nekateri pa imajo samo neškik, ki je prisotna skoraj na vsaki urti telovadbe.»

«Vadba mi omogoča gibanje, morda edinstveno pri nas. V njeni skupini so vse ženske, stare čez šestdeset, sedemdeset in osm let. Vsi imajo različne telesne sposobnosti, kar je dobro. Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice, so tako skoraj poslednji predstavniki. Nekateri med njimi imajo že, verjeti ali ne, 86-letno Vera Ferenček, sivovala, suhljata, vendar še vedno vredna, radostna in veselja. Nekateri pa imajo samo neškik, ki je prisotna skoraj na vsaki urti telovadbe.»

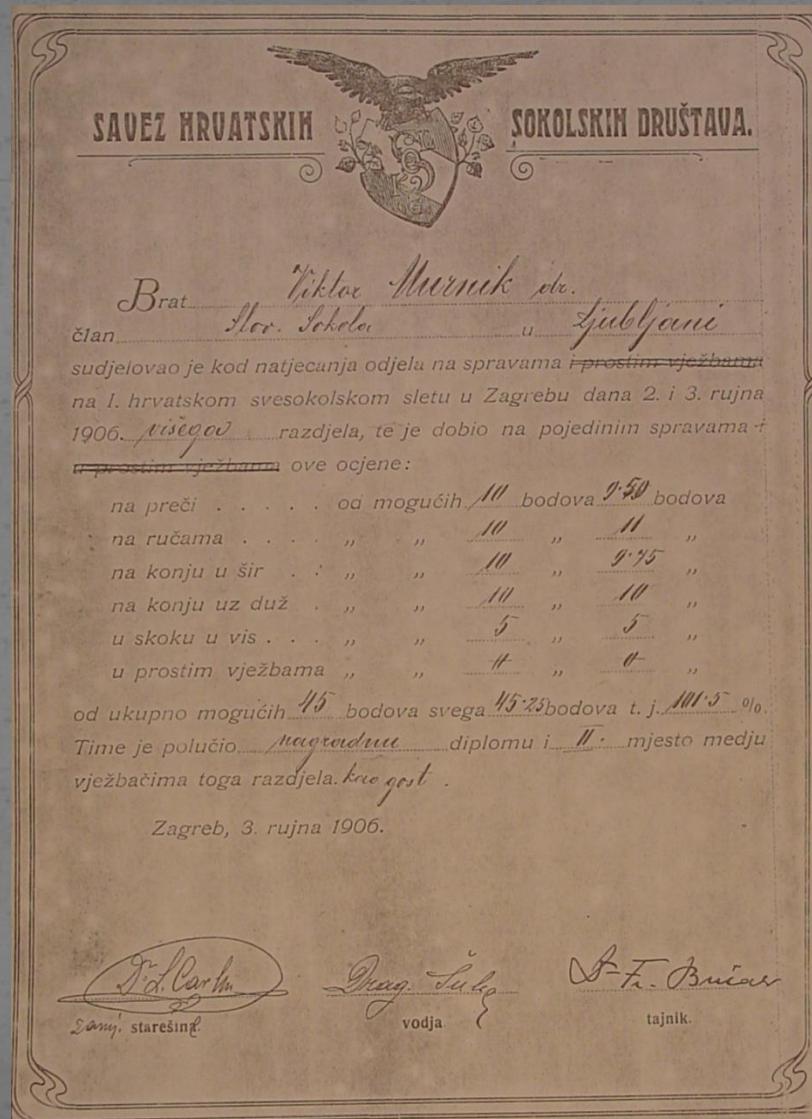
«Vadba mi omogoča gibanje, morda edinstveno pri nas. V njeni skupini so vse ženske, stare čez šestdeset, sedemdeset in osm let. Vsi imajo različne telesne sposobnosti, kar je dobro. Te poskodne babice in prababice, po svoje superbabice, so tako skoraj poslednji predstavniki. Nekateri med njimi imajo že, verjeti ali ne, 86-letno Vera Ferenček, sivovala, suhljata, vendar še vedno vredna, radostna in veselja. Nekateri pa imajo samo neškik, ki je prisotna skoraj na vsaki urti telovadbe.»

roboke in plesa ob glasbu, zanimalo pa jo vedno z raznim igrami, ki so jo vključevali v orientacijo v prostoru, v sprehodu, refleksje in spremembe dosegajoče do telo. Izogibamo se tudi boležnim srca in ohranjujemo zdravje, z zdravim načinom življenja, pravilno prehrano, vodimo aktivnost, z izogibanjem stresa, ob aktivnem potoku in sprostivi si kreplimo zdravje, dvigamo kakovost življenja, kaže, da je vse to v resnici dobro za dobro, za globoke ustvarjalne starosti.»

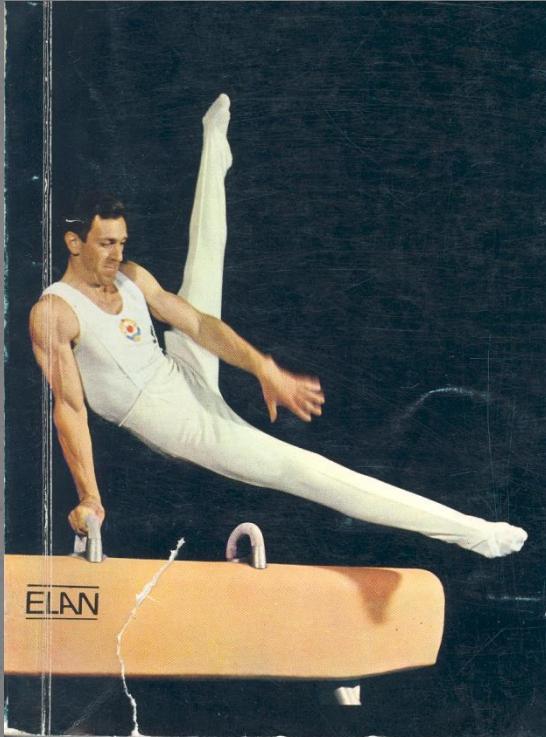
Svojih štirihkrat krizet tako skoraj ne čutijo. Hodijo v različnih časih, vendar vedno v enem vzorcu vodi seznam najstarijih dnevov. Vsak god je skupino praznovanje in veselje. Skokice se kažejo na ključnem mestu na slovenskih gimnastičarjev Letom Skokice (100 let), Borisova (90), Štefančičeva (80) in Klementa Gratica (najstara majstarka gimnastičarke). «Vadba, ki sem prilagodila njihovem starostničnim potrebam, je za vse enako, vendar se vse starajoči skupini na seveda izvrša iz njihovega čutnega stavka starost babic ali prababice.»

Veseli se vseh skokic. Skokice, vse v zaključku vseh vrednosti, vse, saj so v polni telesni in duševni kondiciji! IVAN ŠČURČ

1964 U devedestoj godini nas napustio
Dr. Viktor Murnik (25.3.1874 - 1.1.1964)

1970 SP u Ljubljani, Miroslav Cerar - zlata medalja na konju sa hvataljkama

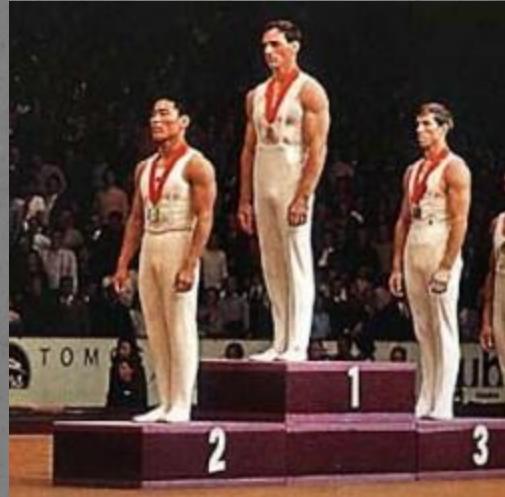

Miroslav Cerar

OI: 2 zlato, 1 bronza

SP: 4 zlato, 2 bronza

EP: 10 zlato, 5 srebro, 5 bronza

Miroslav Cerar
Slovenia

1999, Međunarodna gimnastička kuća slavnih

2004 EP u Ljubljani

Aljaž Pegan

Mitja Petkovšek

Gymnastics training centar Ljubljana, SLO

27. NOV 2015

Nosioci olimpijskih medalja:

Leon Štukelj	3	1	2 (1ekipno)
Miroslav Cerar	2	1	
Jože Primožič		1	1 (1ekipno)
Stane Derganc			2 (1ekipno)
Boris Gregorka			1 (1ekipno)
Ivan Porenta			1 (1ekipno)
Anton Malej			1 (1ekipno)
Edvard Antosijevič			1 (1ekipno)

Osvajači medalja na SP:

Vladimir Simončič, Stane Derganc, Stane Vidmar, Slavko Hlastan,
Peter Šumi, Leon Štukelj, Rafael Ban, Boris Gregorka, Anton Malej,
Edvard Antosievics, Stane Žilič, Josip Vadnov, Janko Pristov, Miro
Forte, Miloš Skrbinšek, Miroslav Cerar, Mitja Petkovšek, Aljaž Pegan

Osvajači medalja na EP:

Miroslav Cerar, Tine Šrot, Alojz Kolman, Aljaž Pegan, Mitja
Petkovšek,

Najveći broj osvojenih medalja ima Miroslav Cerar.

Reference

1. Brodnik Miha, diplomsko delo, FŠ, 2001
2. Bučar Maja. Diplomsko delo, FŠ, 1998
3. Čuk I., T.Pavlin, T.Zupančič, J.Brodnik, D.Crnek, V pesti sila, v srcu odličnost v mislih domovina (140 let športnega društva Narodni dom v sliki in besedi), ŠD Narodni dom, 2003
4. Gregorka Boris. Zlata doba slovenskega sokolstva (obdobje med obema vojnama, GZS, Ljubljana 1991
5. Sportski leksikon. Jugoslavenski leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 1984
6. Stepišnik Drago. Oris zgodovinske kulture na Slovenskem, DZS, Ljubljana, 1968
7. Štukelj Leon. Mojih sedem svetovnih tekmovanj, Dolenjska založba, 1989
8. Šugman Rajko. Šport, njegov kratek zgodovinski oris v svetu in pri nas, FŠ, Ljubljana, 1991
9. Vazzaz Jelica H.Z..Dr. Viktor Murnik - ATA, OKS, SOA, Ljubljana, 1997
10. Vilhelm Hrvoje. Diplomsko delo, FŠ, 1998
11. Zrimšek Andrej, diplomsko delo, FŠ, 2003
12. <https://www.booking.com/hotel/si/sport-ljubljana-ljubljana.sl.html>